Raadsvoorstel

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp: Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en The Economic Board (ontwerpbegroting en wijziging GR)

Adviseur	: K. Jeurink	**Datum B&W**	: 3 juni 2025
Programma	: Bestuur en ondersteuning	**Datum Raad**	: 24 juni 2025
Portefeuillehouder	: E. Weststeijn	**Openbaar**	: Ja

Aan de Raad

Aanleiding
Rozendaal neemt sinds de start in 2021 deel aan Gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (vanaf hier: GMR). We participeren in alle vijf de opgaven, op basis van de meerjarige Regionale Agenda, die per jaar vertaald wordt in een begroting. De gemeenteraad wordt nu uitgenodigd een zienswijze te geven op de conceptbegroting 2026-2029, conform de Wet gemeenschappelijke regelingen. Daarnaast heeft het dagelijks bestuur van de GMR gevraagd om de gemeenschappelijke regeling (GR) te wijzigen, zodat de GMR zelf subsidies kan verstrekken. Tot slot heeft The Economic Board (vanaf hier: TEB) haar Strategisch Plan 2026-2030 aangeboden en het verzoek gedaan om de subsidie voor deze periode te continueren.

Alle drie deze onderwerpen – hoewel verschillend van aard en reikwijdte – krijgt u om pragmatische redenen in één gecombineerd voorstel voorgelegd.

Gevraagde beslissing
Ten aanzien van de GMR:
1. Kennis te nemen van de conceptbegroting 2026-2029 van de GMR.
2. In te stemmen met de zienswijze op de conceptbegroting 2026-2029 van de GMR en deze te verzenden aan het DB van de GMR.
3. In te stemmen met de wijziging van de GR GMR.

Ten aanzien van de TEB:
4. Kennis te nemen van het Strategisch Plan 2026-2030.
5. In te stemmen met deelname aan de TEB voor vooralsnog alleen het jaar 2026, met de optie tot deelname gedurende de hele periode tot 2030.
6. In te stemmen met de brief n.a.v. het Strategisch Plan en deze te verzenden aan de algemeen directeur van TEB.

Wat willen we bereiken?
Met de samenwerking binnen de GMR willen wij de regio versterken en een aantal maatschappelijke opgaven met boven-lokale impact in gezamenlijkheid oplossen. Een sterke regio leidt direct en indirect tot een sterker Rozendaal. Via dit voorstel stellen we uw raad in staat om de kaderstellende rol richting de GMR inclusief TEB te laten invullen, conform de wettelijke kaders. Door het indienen van een zienswijze kan de raad invloed uitoefenen op de conceptbegroting.

Argumenten
1.1 De conceptbegroting van de GMR geeft op overzichtelijke wijze inzicht in de beoogde inzet in 2026.
De conceptbegroting 2026-2029 is gebaseerd op de ambities en activiteiten die in de Regionale Agenda 2025-2028 zijn beschreven en op een aantal financiële uitgangspunten (o.a. indexering en

bezuinigingsopgave op inwonerbijdragen). Door kennis te nemen van de conceptbegroting 2026-2029 van de GMR krijgt de raad inzicht in de (financiële en inhoudelijke) koers voor de komende jaren.[1]

1.2 De conceptbegroting sluit aan bij de afgesproken koers en inzet.
In september 2024 heeft het algemeen bestuur van de GMR de Regionale Agenda 2025-2028 vastgesteld. Daarin zijn de ambities en activiteiten van onze samenwerking vastgelegd. In de door u vastgestelde zienswijze (dd. 2 juli 2024) naar aanleiding van de (toen nog concept) Regionale Agenda gaf uw raad aan zich te herkennen in de koers die bestuurlijk in gang is gezet in de verschillende opgaveteams en de omschreven activiteiten. U heeft op dat moment benadrukt dat de komende periode in het teken dient te staan van uitvoering. Op basis van de definitieve Regionale Agenda hebben vervolgens de raden, inclusief de raad van Rozendaal, ingetekend op de vijf opgaven waar de GMR mee aan de slag is.[2] De nu voorliggende conceptbegroting sluit aan op de ingezette koers en de eerder genomen besluiten. De uitvoering van alle projecten, activiteiten etc. doet de GMR niet zelf. Uitvoering gebeurt door gemeenten en andere partners. De GMR ondersteunt die uitvoering wel, door betrokkenen bij elkaar te brengen, samenwerking te organiseren, gebiedsprocessen te helpen organiseren, financieringsstrategieën te ontwikkelen en middelen te helpen organiseren, te lobbyen, en door de Regionale Agenda in te brengen provinciale en landelijke samenwerkingsverbanden (waar ook het geld verdeeld wordt, zoals de NOVEX).

1.3 Er wordt een bezuiniging doorgevoerd op de inwonerbijdrage, waarmee de GMR laat zien gevoelig te zijn voor de financiële situatie waarin gemeenten verkeren.
Naar aanleiding van onder andere reacties van diverse raden (waaronder Rozendaal) op kaderbrief in de aanloop naar deze begroting, heeft de GMR de inwonerbijdrage kunnen verlagen van € 9,28[3] per inwoner naar € 8,63 per inwoner (excl. inwonerbijdrage TEB). Conform de wens/opdracht van de deelnemende gemeenten is hiermee een substantiële bezuiniging verwerkt van ca. 7%. Zie verder onder ‘Wat mag het kosten’.

2.1 Ondersteunende zienswijze, met aandacht voor knelpunten in uitvoering.
De inzet van de GMR is in lijn met de Regionale Agenda, met de focus op uitvoering – conform de wens van de raden. In de conceptzienswijze die we u voorleggen benadrukken we nogmaals het belang hiervan. We geven daarbij aan dat de uitvoering (flinke) hinder kan ondervinden van de val van het Kabinet-Schoof en knelpunten die zich reeds langer voordoen, zoals krapte op de arbeidsmarkt, beperkingen door stikstof-eisen en netcongestie. We stellen u voor om via de zienswijze om een reactie van het DB hierop te vragen. We spreken in de conceptzienswijze tot slot onze waardering uit voor de doorgevoerde bezuiniging op de inwonerbijdrage.

3.1 AB van de GMR acht een wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling noodzakelijk en verstandig met het oog op het verminderen van administratieve lasten en verhoging van effectiviteit en snelheid.
Het bestuur van de GMR heeft de intentie om de Gemeenschappelijke Regeling te wijzigen. Het betreft een wijzing in de zg. ‘verordende bevoegdheid’.

---

[1] In de raadsvergadering van 13 mei 2025 heeft uw raad reeds kennis genomen van de Jaarstukken van de GMR en TEB over 2024 en ingestemd met de voorgestelde zienswijze. De jaarstukken maken derhalve geen deel uit van dit voorstel.
[2] De conceptbegroting van de GMR bevat op p. 19 een overzicht van de opgaven waar de 17 gemeenten wel en niet op hebben ingetekend. Deze bijlage laat o.a. zien dat alle 17 gemeenten meedoen aan de Groene groeiregio en de Verbonden regio. Op de overige drie opgaven doen één of twee gemeenten (resp. Doesburg en Mook en Middelaar) niet mee.
[3] Inwonerbijdrage 2026 zoals opgenomen in de Regionale Agenda 2025-2028.

Aanleiding voor de beoogde wijziging

De afgelopen jaren haalt de GMR in toenemende mate middelen binnen van derden, bedoeld voor de uitvoering van onze vastgestelde Regionale Agenda binnen de vijf opgaven. Het betreft veelal geld van Rijk of provincie. De binnengehaalde gelden zijn bedoeld voor bijvoorbeeld de aanleg van het wandelroutenetwerk, de RES, het Transformatievoorstel Cultuurregio, de uitvoering van warmteprojecten en de Regio Deal. Deze middelen komen vanzelfsprekend uiteindelijk terecht bij de regiogemeenten: zij zijn immers aan zet in de uitvoering van afgesproken projecten en activiteiten binnen de regionale opgaven. Op dit moment kan en mag de GMR juridisch dit geld niet zelf 'beheren' en doorgeven (uitkeren) aan de regiogemeenten. Voor iedere binnengehaalde subsidie is dus nu een kassier nodig; een rol die verschillende gemeenten op zich nemen. Zo is de gemeente Nijmegen kassier voor bijna € 900k RES-gelden, de gemeente Lingewaard voor € 300k aan gelden voor warmteprojecten en is de gemeente Arnhem administratief verantwoordelijk voor ca. € 1.3mio gelden voor het Uitvoeringsplan Transformatievoorstel Cultuurregio 2022-2025. Voor elk van deze gemeenten betekent deze kassierstaak de nodige administratieve druk. Vaak past deze taak niet goed in de eigen bedrijfsvoering. De GMR blijft nauw betrokken bij het doorzetten van de subsidiegelden, zowel administratief als in de verantwoording van de besteding van de gelden. Feitelijk leidt dit dus tot dubbele administratieve lasten. Zowel de organisaties die de kassiersfuncties nu vervullen als de GMR zien graag dat de GMR deze taak op zich neemt. De wens van het AB van de GMR is daarom dat de GMR in de toekomst wél zelf subsidiegelden van derden door kan geven aan de gemeenten. Dit vraagt een wijziging van de tekst van de GR.

Argumenten voor de beoogde wijziging

De volgende argumenten liggen ten grondslag aan het voorstel tot overdracht van de verordende bevoegdheid tot het verlenen van subsidies:

1. De GMR is voortaan zelf bevoegd om subsidies aan externen te verstrekken.
2. Het overzicht op de inzet van middelen verbetert omdat de subsidies in de administratie van de GMR zijn opgenomen (transparantie) en verantwoord worden (rechtmatigheid).
3. Voor derden (verstrekkers van middelen) geeft dit duidelijkheid over het partnership van de regio. Andere overheden gebruiken steeds vaker de regionale samenwerking als vehikel om subsidies te vertrekken.
4. Het niet langer gebruik hoeven maken van (juridische) constructies bij derden, via mandaten, machtigingen en dienstverleningsovereenkomsten verhoogt de effectiviteit en snelheid van handelen.
5. De subsidieregelingen worden door het algemeen bestuur vastgesteld waardoor de democratische legitimatie is geborgd.
6. Het ontlast gemeenten en partners in de regio omdat zij niet langer de rol van kassier op zich hoeven te nemen en geeft rolduidelijkheid.
7. Eventuele baten, rente-inkomsten op subsidiegelden, momenteel ruimt € 19 mio, komen ten gunste van de GMR (en daarmee van álle gemeenten, in plaats van de kassiersgemeente).

Kortweg: via deze wijzigingen hoeft de GMR niet langer gebruik te maken van (juridische) constructies bij derden (via mandaten, machtigingen en dienstverleningsovereenkomsten), om extern verkregen gelden naar specifieke projecten en gemeenten in de GMR over te hevelen.

Boogde wijziging in de (tekst van de) Gemeenschappelijke Regeling

Om de wijziging mogelijk te maken wordt o.a. artikel 6 van de tekst van de Gemeenschappelijke Regeling aangepast. De keuze voor het toekennen van de gevraagde bevoegdheid betekent dat gemeenteraden een klein gedeelte van haar bevoegdheden overdragen aan de GMR. Dit vergt een

toevoeging ‘g’ aan artikel 9 lid 2 van de GR. Met dit voorstel kan ook de subsidieverstrekking aan TEB geregeld worden. Voor de overige wijzigingen van de huidige GR (artikelen 18, 19, 20 en 32) verwijzen wij u naar het wijzigingenblad. In de bijlagen bij dit raadsvoorstel is de gewijzigde GR in zijn geheel opgenomen.

Huidige artikel 6:
Artikel 6, bevoegdheden, eerste lid
De gemeenten dragen geen bevoegdheden over aan de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, met de uitzondering van de bevoegdheid van de colleges om een subsidie te verstrekken aan de Stichting The Economic Board.

Wijzigingsvoorstel artikel 6, eerste lid:
De gemeenten dragen geen bevoegdheden over aan de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, met uitzondering van de bevoegdheid om wettelijke voorschriften vast te stellen die regelen voor welke activiteiten subsidie kan worden verstrekt en de bevoegdheid tot het verstrekken van subsidies, voor zover deze bevoegdheid toeziet op de uitvoering van de in artikel 5 genoemde zaken.

Toevoegingen in artikel 9:
1. Het algemeen bestuur is in ieder geval bevoegd tot:
g. het vaststellen van wettelijke voorschriften die regelen voor welke activiteiten subsidie kan worden verstrekt en het verstrekken van subsidies.

3.2 De beoogde wijziging betreft een geclausuleerde en scherp afgebakende overdracht van bevoegheden, uitsluitend gericht op het doorzetten van subsidies.
De overdracht van de verordenende bevoegdheid is scherp afgebakend. Het is dus niet zo dat de GMR met deze wijziging ongelimiteerd verordeningen kan vaststellen. Alleen voor de taken van de GMR (zie de gesloten opgavenovereenkomst met als onderlegger de Regionale Agenda) en uitsluitend om subsidies te kunnen verstrekken en daarvoor de nodige regelingen (verordening) vast te stellen. De gevraagde bevoegdheid betreft dus niet het vaststellen van andere verordeningen, zoals de regionale huisvestingsverordening.

3.3 De wijziging van de GR leidt niet tot veranderingen in de inwonerbijdrage.
De wijziging heeft geen invloed op de inwonersbijdrage. Het gaat uitsluitend om de verdeling van extern geld. Wel kan er een financieel voordeel voor de GMR ontstaan, doordat voortaan de rentebaten bij de GMR terecht komen in plaats van bij de afzonderlijke kassiersgemeenten. (Vanzelfsprekend is dit sterk afhankelijk van de ontwikkeling van de rentestanden.) Dit wordt zichtbaar in de jaarrekening van de GMR. In het geval van een jaarrekeningoverschot worden voorstellen gedaan voor de bestemming van het rekeningresultaat, volgens de gebruikelijke spelregels.

3.3 De wijziging leidt tot een ander type GR, maar de huidige samenwerkingsstructuur blijft in stand.
De verordenende bevoegdheid is een bevoegdheid van de gemeenteraden. Uitsluitend de gemeenteraad kan deze bevoegdheid overdragen. En aangezien juist déze naar de GMR gedelegeerd wordt, is de GMR niet langer meer een collegeregeling. Indien alle raden met de wijziging instemmen, wordt de GMR een zogenaamde ‘gemengde regeling’. Een gemengde regeling is de term die gebruikt wordt voor een GR tussen twee organen (college en raad).

Uitgangspunt bij deze wijziging van de samenwerkingsvorm is dat weliswaar de juridische structuur van de regeling wijzigt, maar dat de huidige samenwerkingsstructuur ongewijzigd blijft. Zoals het AB er naar kijkt is er geen verandering aan nodig in de bemensing van het AB en DB. Ook bijv. de roil van de RegioAgendacommissie blijft gelijk. Wel worden de leden van het AB voortaan de de gemeenteraad benoemd en ontslagen. Dit vergt aanpassing van artikel 7 Samenstelling van het algemeen bestuur, tweede, derde en vierde lid, waar 'college' wordt vervangen door 'gemeenteraad' en opgenomen wordt dat de leden zowel uit de gemeenteraad als het college afkomstig kunnen zijn.

In de Q&A in de bijlage vindt u in aanvulling op dit raadsvoorstel de antwoorden op de meest gestelde vragen over deze voorgenomen wijziging van de GR.

4.1 Het Strategisch Plan van TEB is een voortzetting van de lijn die de afgelopen jaren is ingezet.
Onze gemeente en onze inwoners zijn gebaat bij een sterke regionale economie; niet zozeer omdat deze zich via bedrijvigheid letterlijk in onze gemeente zichtbaar is, wel omdat onze inwoners zich overal in de regio als ondernemer/werkgever, afnemer of werknemer bewegen. TEB draagt hier aan bij vanuit de tripple helix gedachte. Overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen wrken samen om de kernclusters in de regio (Energy, Health en High Tech) te stimuleren en om innovatie via publiek-private samenwerking aan te jagen. Uiteindelijk stimuleert TEB hiermee duurzame economische groei en het versterken van brede welvaart en welzijn van de inwoners in de regio.

5.1 Financieel commitment aan TEB niet langjarig, maar alleen voor 2026.
Via de aanbieding van het Strategisch Plan vraagt TEB om hernieuwd meerjarig financieel commitment. Hoewel we de algemene doelstelling van TEB onderschrijven, en hoewel onze bijdrage aan TEB in absolute zin beperkt is, willen we u ter overweging meegeven dat deze regionale deelname ook afgebouwd zou kunnen worden – indien de gemeenteraad dit wenst. Met het oog op het ravijnjaar, de Kadernota 2026-2029 die u zeer binnenkort ontvangt en de gemeenteraadsverkiezingen die in 2026 plaats vinden, stellen we voor om op dit moment alleen een besluit te nemen over de deelname aan TEB in 2026. Daarmee laten we ruimte voor een heroverweging van de bijdrage aan de TEB voor de jaren 2027 e.v.[4]

6.1 Reactiebrief richting TEB.
We stellen u voor om per brief te reageren naar de algemeen directeur van de TEB. In de brief spreken we enerzijds waardering uit voor de inzet. Anderzijds wijzen we op ons krappere financieel perspectief en het besluit om daarom op dit moment uitsluitend de bijdrage voor 2026 toe te zeggen.

Kanttekeningen
1. en 2. Ten aanzien van de (zienswijze op de) conceptbegroting van de GMR:
N.v.t.

3. Ten aanzien van de wijziging van de GR van de GMR:

3.1 Alternatieven zijn gewogen en te licht bevonden.
De afgelopen jaren is met juristen gezocht naar oplossingen voor het geschetste probleem. Behalve de hier voorgestelde oplossing (wijzigen van de GR) is geen andere juridische oplossing gevonden. Het alternatief is de huidige manier van werken voort te zetten. Dit betekent dat in elke nieuwe

[4] Op de TEB doen drie van de 17 gemeenten op dit moment niet mee, te weten Mook en Middelaar, Renkum en Westervoort.

situatie, waarbij er sprake is van het (door)subsidiëren van subsidies binnen de regio, de GMR op zoek moet naar een partner die bereid en in staat is de kassiersrol op zich te nemen. Dit is een intensief proces, met soms ook lastige juridische hobbels. Door de gemeentesecretarissen is aangegeven dat de bereidheid hiertoe wel aanwezig is en blijft.

Met de verwachting dat in de nabije toekomst de regio's steeds vaker worden gevraagd de rol van (door)-verstrekker te vervullen en de GMR succesvol blijft in het binnenhalen van subsidies, is dit geen aanlokkelijke perspectief. Deze werkwijze draagt niet bij aan de ambities en effectiviteit van de regionale samenwerking. Gegroeid inzicht leidt tot de conclusie dat de versterkte regionale samenwerking vraagt om aanpassing van één van de uitgangspunten bij de start van de samenwerking. Van belang is te benadrukken dat dit een technisch ingestoken wijziging is van de GR en niets anders beoogt dan een effectieve oplossing te vinden voor een tijdrovend administratief probleem. De voorgestelde nieuwe regeling gemengde regeling heeft geen ander oogmerk.

3.2 De wijziging leidt tot (incidenteel) aanvullende werkzaamheden.
Het verkrijgen van deze bevoegdheid betekent dat de GMR voor bezwaar en beroep vatbare besluiten gaat nemen en een bezwaarschriftenprocedure moet inrichten. Verder dient een aantal juridische regelingen (mandaat etc.) eenmalig onder de loep genomen te worden.

3.3 De nieuwe GR moet door alle gemeenteraden vastgesteld worden.
In de maand juni/juli (voor het zomerreces) krijgen alle 17 gemeenteraden binnen de GMR het verzoek voorgelegd om in te stemmen met de wijzigingen in de GR. Als één van de 17 het voorstel niet steunt, dan is er geen nieuwe regeling. De GMR gaat dan op de oude voet verder en de huidige GR blijft onverkort van kracht. Er zal bekeken worden hoe de 'ongemakken' in de (door)subsidiëring zo veel mogelijk geminimaliseerd kunnen worden.

4., 5. en 6. Ten aanzien van het Strategisch Plan van de TEB:
N.v.t.

Wat gaan we daarvoor doen?

a) Planning
Wat betreft de zienswijzebrieven op de conceptbegroting GMR en Strategisch Plan TEB
- Na vaststelling in de raad worden de brieven naar de GMR en TEB verstuurd.
- Het DB van de GMR geeft in een reactienota aan hoe rekening gehouden wordt met alle zienswijzen die door de 17 gemeenten worden ingebracht. Het AB van de GMR stelt de begroting op 10 september 2025 vast.
- De definitieve financiële gevolgen worden verwerkt in de Meerjarenbegroting Rozendaal 2026-2029.

Wat betreft de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling GMR ziet de planning er als volgt uit:
- Mei 2025: colleges besluiten tot wijziging van de GR en sturen voorstel aan de raden (college van Rozendaal heeft dit besluit genomen in de B&W vergadering van 3 juni).
- Juni/juli 2025: raadsvergaderingen, waarin de 17 raden besluiten over de wijziging van de GR. De instemming van de deelnemende gemeenteraden met deze wijziging is de laatste stap om de wijziging te effectueren.

- Bij een positief besluit van 17 gemeenten: nadat de GR is gewijzigd moeten er vervolgens de bestaande (interne) verordeningen en mandaten worden bekeken en kan de aangekondigde herziening van het Informatieprotocol ter hand worden genomen en afgerond.

b) Evaluatie
N.v.t.

c) Communicatie
N.v.t.

Wat mag het kosten?
Conceptbegroting 2026-2029 GMR en TEB
- De bijdrage aan de GMR voor 2026 wordt € 8,63 per inwoner x 1836 inwoners[5] = € 15.844,68 over 2026. Zoals aangegeven bij de argumenten is dit een besparing van ca. 7%.
- De bijdrage aan de TEB is € 1,07 per inwoner x 1.836 inwoners = € 1.964,52 over 2026. In vergelijking met vorig jaar is daarbij alleen sprake van indexering, niet van een verhoging van de inwonerbijdrage.[6]
- De GMR heeft op grond van de gemeenschappelijke regeling de bevoegdheid op namens de colleges TEB te subsidiëren. De bijdrage aan de TEB maakt derhalve onderdeel uit van de begroting van de GMR. Deze subsidie wordt verantwoord binnen het programma regiobureau. Voor 2026 is begroot dat 14 gemeenten een bijdrage leveren.
- De totale bijdrage van Rozendaal voor 2026 bedraagt daarmee € 17.809.

Samengevat per inwoner; zie tabel.

	2025		2026	
Programma regiobureau[1]		€ 2,77		€ 2,83
Programma opgaven				
Groene groeiregio	€ 1,18		€ 1,00	
Productieve regio	€ 0,92		€ 0,90	
Ontspannen regio	€ 0,92		€ 0,87	
Verbonden regio	€ 1,59		€ 1,52	
Circulaire regio	€ 1,63		€ 1,51	
subtotaal		€ 6,24		€ 5,80
Totaal		€ 9,01		€ 8,63

[1] excl. inwonerbijdrage The Economic Board

Wijziging GR
- Hiervoor zijn geen aanvullende kosten die bij de gemeente terecht komen.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum, Ester Weststeijn,

[5] Er wordt uitgegaan van het aantal inwoners op 01-01-2025 en deelname conform de getekende opgaveovereenkomsten.
[6] In 2025: € 1,04. Het AB GMR heeft op 5 februari 2025 besloten dat de subsidie per inwoner per 2026 ge:indexeerd wordt volgens de BNR-norm.

gemeentesecretaris burgemeester

Bijlage(n)

1. concept raadsbesluit
2. concept zienswijzebrief gemeenteraad Rozendaal GRM
3. concept brief gemeenteraad Rozendaal reactie TEB

Conceptbegroting GRM 2026-2029

4. Aanbiedingsbrief conceptbegroting GMR 2026-2029
5. Conceptbegroting 2026-2029 GMR

Wijziging GR GMR

6. Brief wijziging GR van de GMR
7. Nieuwe GR
8. Huidige GR
9. Wijzigingenblad GR
10. Q&A Verordenende Bevoegdheid

TEB

11. Aanbiedingsbrief Strategisch Plan TEB 2026-2030
12. Strategisch Plan 2026-2030